

NYOMDASZTÓESZ, KLADÓ
NYOMDA ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
K. P. P., (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
Nyomdai hivatal — 977
K. N. Sz. — 558

A közlathoz kizárólag a
szociálisták számára cím-
zett. Kéziratokat nem
adunk vissza

W K E L E T

3166

Archiv der Zionistischen Organisation

W. Sächsischer strasse 8.

Berlin

Romániában
Egész évre — — 32
Félévre — — 320
Negyedévre — — —
Egy hónap — — —
Egy szám
varon és vi
Bukarestbe
Csehsz.
Egy hónap — — —
Egy szám — 1-50 ct

1924 április 15 Kedd

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 87. szám

5684. Niszán 11

Egymilliárd fölösleg

Nincs még egy problémája az országnak, amelyről annyit beszélnek és siránkoznak az emberek, mint az adó. Az adó, amelyet a kivétbizottságok fantasztikus magasságokban állapítanak meg és vasszigorúsággal hajtanak be. Előfordultak esetek, hogy a tulbuzgó adókiadó közegek magasabb adót vetettek ki, mint amennyit az áldozat összjövedelme kitett. Szerencsére ez az eset a felebbviteli fórumnál még idejekorán kiderült, de hány eset van, ahol minden utánjárás és bizonygatás ellenére is könyörtelenül behajtják a lehetetlen adókat. Am eddig azt hittük, hogy az államnak sürgős szüksége van pénzre, fontos kiadási tételek állanak fedezetlenül, a kincstár számadásai súlyos deficitekkel zárulnak — és kénytelen-kelletlen belenyugodtunk a megváltoztathatatlanba. Hiszen édes Istenem, az ország zavartalan fejlődéséről van szó és ezért minden áldozatot, még ha erőn felül van is, meg kell hozni. Mára azonban megjelent a pénzügyminiszter hivatalos kimutatása, amelyből kiviláglik, hogy ezek a túlmagas adók, amelyek valósággal nyomorba döntenek existenciákat, nem éppen indokoltak. A kimutatás szerint ugyanis ez év első negyedében az állam összes bevételei 4 milliárd 262 millió 560 ezer lejt tettek ki 3 milliárd 179 millió 915 ezer lejt kiadással szemben, tehát több mint **egymilliárd a bevételi többlet**. Miért hát a könyörtelen szigor az adóztatás körül? Az államnak nem lehet célja, hogy milliárdos fölöslegeket gyűjtjön, pláne ha ezzel dolgozó polgárainak életét nehezíti meg. Miért szegény emberek párnáját elvenni, amikor milliárdok hevernek céltalanul az állam kasszájában? A pénzügyminiszternek, aki ezt az örvendetes kimutatást közölte a nagyközönséggel, le kell vonnia a gyönyörű eredmény igazságos következményeit is.

A király gyűjtést indított a balázsfalvi iskolák számára

Kétszáznegyvenöt ezer lejt gyűjtöttek eddig össze (Blaj-Balázsfalva, ápr. 14.) (Rador) A balázsfalvi görög katolikus érsekség felhivatalos közlönye az „Unirea” mai rendkívüli számában közli a királyi ház miniszterének Misunak következő levelét:

Kegyelmes Uram! Ófelsége Maniu Gyula úrtól, a Consiliul Dirigent volt elnökétől, arról értesült, hogy a balázsfalvi iskolák számára Főtisztelendőséged gyűjtést indított. Ófelsége legkegyelmesebben százezer lejt adományozott ezen célra és felhívta a kormány tagjait, hogy szintén járuljanak hozzá adományaikkal ezen nemes célhoz. Ennélfogva mellékeltem csatolom az aláírási ívet kétszáznegyvenöt ezer lejről, mely összeget Kegyelmes Uram címére elküldtünk.

A királyi gyűjtőben a miniszterek a következő összegekkel szerepelnek: Bratianu miniszterelnök tízezer lejt, Angheliescu közoktatásiügyi miniszter harmincezer lejt, Constantinescu földmívelésügyi miniszter huszezer lejt, Duca külügyminiszter, Inuletz beszarabiai, Mosoiu tábornok közmunkaügyi, Marzescu igazságügyi, Lepadata kultusz-, Chirculescu munkaügyi-, Bratianu Vintila pénzügyminiszterek ötötezer lejt, Saveanu egészségügyi-, Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelmi miniszterek tízezer lejt, Mardarescu tábornok hadügyminiszter, Fransovici, Tatarescu és Cipaiianu államtitkárok, továbbá Misu udvari miniszter ötötezer lejt adtak. A gyűjtőben élén a király szerepel százezer lejes adományával.

A balázsfalvi lap lelkes cikkben méltatja a király nemes gesztusát és annak mérhetetlen erkölcsi jelentőségét.

Az ujjáéledt agresszív nacionalizmus

Írta David Lloyd George

A részben lezajlott, részben küszöbön álló különböző európai választások alkalmából írta a kutató angol államférfi ezt a cikket, amely az amerikai „United Press Association” újság került a világsajtóba.

A politikusokban megvan arra a készség, hogy jóval tulbecsüljék azoknak a választásoknak a jelentőségét, amelyekben ők maguk személyesen is érdekelve vannak. Valójában ez az egyetlen ellenszolgáltatásuk azokért súlyos erőfeszítéseikért, amelyeket heteken keresztül pártjuk választási sikere érdekében kifejtettek. A múlt tapasztalatai azonban arra tanítanak meg, hogy a hatalmas bombázások vége legtöbbször jelentéktelen robbanás, amelynek csak a füstje nagy. Más példák viszont azt igazolják, hogy a választások sorsdöntőek is lehetnek. Az Egyesült Államok területén egy választás döntötte el a rabszolgakérdés sorsát. Hogy a legutóbbi angol választásoknak nem-e lesznek messzenemő következményei, azt még ma nem látjuk tisztán. Az istenek még nem nyitották ki a markukat. De ha mi nem is tudjuk helyesen megítélni annak a választásnak hatását, amelynek magunk is részesei voltunk, a külföldi választások nyomán kiszarjádó lehetőségeket, amelyek bennünket csak közvetlenül érintenek objektíven és bizonyos határokon menő pontossággal tudják lemérni.

Az olasz, francia és német választásoknak van egy közös problémájuk: a **nacionalizmus**. A nacionalizmus, amely frontot alkot minden más formula: a szocializmus, a kommunizmus, a liberálisizmus és a pacifizmus ellen. A nacionalizmus bevallása önmagában még nem reakciós jelenség, csak a nacionalista politika következményei lesznek azaz. Az ami Párisban a legutóbbi napokban történt, legjobban világít rá arra, amit ki akarok fejteni. Poincaré belpolitikája egészében népszerűtlen a francia nép széles rétegeiben, de agresszív külpolitikája szinte tetszést arat. Parlamenti vereségéig főképpen a reakciós jobboldalra támaszkodott. Így választási politikájának is kimondottan reakciós színeze volt. Nos most végérvényesen balra fordult, emellett azonban külpolitikája semiben sem szenvedett változást. Csak a belpolitikai programjának szabott radikálisabb irányt. Nacionalista toryból nacionalista radikális lett. A rojalisták el vannak kedvetlenedve, a radikálisok között pedig nem túlságosan nagy a lelkesedés.

De sem az egyik tábor elkedvetlenedése, sem a másik tábor lehangoltsága nem fogja Franciaországot visszatartani attól, hogy a Ruhr-politikát meg ne szavazza. A francia nép meg van győződve arról, hogy Németország csak színleli a fizetésképtelenséget és így továbbra is préselni akarja Németország népét. A választók, ahol csak összeegyeztethető lesz ez a radikálisizmussal, mindenütt ezt a programot fogják megszavazni. A különböző politikai árnyalatok mindaddig egyformák a szemükben, míg kék-fehér-piros papírba csomagolják be őket. Ez magyarázza meg Loucheur bukfenét is a választások előestéjén, mert ez az ember a legokosabb és legsimulékonyabb opponturista politikus. Csalódik tehát az, aki azt hiszi, hogy a francia választási küzdelemből engesztelődőbb hangulat fog győztesen kikerülni. Franciaország, tekintet nélkül a várható ellenhatásra és Európa békéjére, a végtelenségig akarja kizsákmányolni előnyét. Ez a párisi álláspont, amint az az események valamennyi objektív szemléljének megfigyeléseiből egyformán világlik ki.

Hogyan áll a német választások kérdése? **Németországon az ujjáéledt nacionalizmus áradata rohan keresztül**. Ez az áradat elkerülhetetlen volt előbb, vagy később. A győztesek önmérséklete és józansága halogatni tudta volna ezt a kitérést. Eleinte a német szívek mély gyűlölettel és fájdalmas keserűséggel fordultak a militarista rendszer ellen, amelyet felelőssé tettek azért, hogy az országot a megaláztatásba és a romlásba taszította. Biztosan lehetett számítani arra, hogy Németország

legalább egy generáció tartamára teljesen szakít a militarizmussal és annak valamennyi módszerével. Németországnak ugyan megvoltak a reváns-ügyvédei épen úgy, mint Franciaországnak a Deronlivés-i, a nemzet azonban kigunyolta ezeket a prókátorokat.

A Ruhr-inváziónak, a pfalzi intrikáknak, a német állam méltóságába való beavatkozásnak sikerült a **német gőgnek már szunnyadó parázsát újra lángra lobbantani**. A Ludendorff-pör és a különböző demonstrációk biztos jelei annak az új szellemnek, amely az utóbbi néhány év alatt fejlődött ki Németországban. Az országot a szenvedély árja borította el teljesen, amely háttérbe szorította az összes pacifista rétegeket. A pacifizmus vezérei csak akkor találhatnak meghallgatásra, ha legalább színelég hódolnak ennek az új és veszélyes áramlatnak. Az évek óta visszafojtott düh és elkeseredés elszakítja a gátakat és eleven erővel tör elő, hogy a hullámaival új embereket sodorjon be a német parlamentbe.

Ez a színjáték természetesen nagy hatással lesz a francia választásokra is, amely néhány nappal a német választások után fog lezajlani és így a két új parlamentet egymással szemben kéréllhetetlenül ellenséges patriotizmus fogja tüteni, még mielőtt hozzáfoghatnának a szövetségi közti szakértők jelentéseinek megtárgyalásához. Valóban nem valami túlságosan reményteljesek a kilátások.

A már lezajlott olasz választások a nacionalizmus diadalát jelentik. A fascizmus a szocializmus elleni küzdelemből sarjadt ki és módszereiben antidemokratikus. A valódi hajtőereje azonban nem a szocializmus gazdasági doktrínája iránti ellenszenv, sem az autokráciához való vonzalom. Igaz az, hogy Olaszország a szövetséges államok között a legtöbbet szenvedett a szocialista áramlatoktól. Volt egy idő, amikor úgy látszott, hogy az olasz ipar belefutott ezekbe a hullámokba. Kétségbeesés és tájékozatlanság uralkodott az országban. A nagyiparosokat és a kormányt szocialista agitátorok terrorizálták. Az ország összes osztályai szívesen üdvözöltek minden ellenakciót, amely az országot ebből a szorongatásból ki akarta menteni. A mentőakciót a fascisták hajtották végre. A mozgalmuk alapján véve nem gazdasági, hanem hazafias jellegű volt, konzervatívokat és liberálisokat, kapitalistákat és szocialistákat, katolikusokat, szabadgondolkodókat és protestánsokat egyestettek a nemzeti zászló köré, amely zászlót a szocialista tömeg inzultált és az inzultusok ellen az egymásután következő kormányok csak gyenge védelmet tudtak nyújtani. A leghatalmasabb fascista választási propagandát éppen azokkal a képpekkel és plakátokkal érték el, amelyek a szocialista tömegnek a nemzeti zászló és a hadviselő katonák elleni inzultusait ábrázolták. Ebben rejlett és rejlik Mussolini hatalmának a titka.

Az olaszországi, németországi és franciaországi választások azt mutatják, hogy Nyugat- és Közép-európában az agresszív nacionalizmus éledt ujja. Az európai nemzetek irtó állanak veszélyezett jo-gaik mellett.

Jogegyenlőséget kíván a német kormány

Berlin, április 14. A birodalmi kormány elhatározta, hogy a szakértői bizottságok javaslataival szemben elhangzott véleményért maga vállalja a felelősséget és nem várja meg az új birodalmi gyűlés összeülését. Schneidermühlen kijelentette, hogy a szakértői bizottságok feltételeit csakis akkor lehet elfogadni, ha gazdasági, pénzügyi és közigazgatási téren helyreáll a jogegyenlőség. A német kormány ma minisztertanácsot tart a szakértők jelentéseinek tárgyában. Ugyanezzel a kérdéssel fog a mai londoni és a brüsszeli minisztertanács is foglalkozni. Római jelentés szerint az „Observatore Romano” közli a Vatikán jegyzékét, amely helyesli a szakértők javaslatait.

KOZGAZDASÁGI HIREK PALESZTINÁBÓL

Gyümölcskonzervipar. Jaffából jelentik: Minthogy Palesztina legtöbb gyümölcsének oly nagyfokú a cukortartalma, hogy csak rövid ideig marad ép állapotban, a gyümölcsöket konzerválni kell. Azonban oly kevés fajta terem van az országban, hogy Palesztina, ahol a világ legjobb, legízesebb gyümölcsei teremnek, gyümölcsökben importra szorúl. Ezidén behozták az országba: marmeládét ötezeröttszázöt font sterling, gyümölcskonzerveket négyezernégyezeröttszázöt font sterling, illó olajokat ezeröttszázöt font sterling értékben. A pénznek ez az indokolatlan kiömlése mértékadó köröket arra indította, hogy akciót készítsenek elő gyümölcskonzervgyárak létesítésére. Erre a célra alkalmasak: a palesztinai barack, citrom, eszrog, datolya, füge, magvaváló szilva, szőlő, paradicsom, dinnye és földieper. A gyártást csak az a körülmény nehezítené meg, hogy a cukor behozatali váma negyven százalék. Mértékadó körök javasolják a cukornádnak intenzívebb termelését, amivel el lehetne kerülni a cukor-behozatalt. De ettől függetlenül is követelik a vámtételek és a cukoradó leszállítását.

Turistajárás Palesztinában. Az elmúlt február hónapban ezerhatyáz különböző turistaegylethez tartozó turista, azonfelül többszáz egyleteken kívülálló idegen utazó látogatta meg Jeruzsálemet, Betlehemet és a Holt-tenger környékét. Figyelemreméltó dolog, hogy a Palesztinába való zárandoklás ismét megélnéül. Februárban jelentkezett az első zárandokló csoport, amely százhatvan emberből állott. Meg kell említeni még azt a száz kereskedőt, aki a „gerer rebbet” kísérte Palesztinába. Itt földet vásároltak és kereskedelmi kapcsolatokat létesítettek Lengyelország és Palesztina között. A turista-szezon leginkább a kiskereskedelemben érezteti hatását. Sokat vásároltak emléktárgyakat, szőnyegeket, gyöngyházból készült apróságokat. Nagyobb hasznot szállótulajdonosok és az autók tulajdonosai értek el.

A palesztinai valuta előkészítése. Berlinből jelentik: A palesztinai kormány külön palesztinai valuta bevezetését határozta el és ebből a célból bizottságot nevezett ki, amely foglalkozni fog a kérdés minden vonatkozásával. A bizottság elnöke a palesztinai kormány miniszterelnöke. Tagjai: a palesztinai bankok vezetői, a palesztinai vámvál vezetője, az arabok két delegáltja, cionista részről pedig az Executive pénzügyi referense Van Vriesland és az ismert cionista bankár Jacobus H. Kann.

Változatlanul áll a sztrájk a budapesti nyomdaiparban

Vass miniszter reméli, hogy a sztrájk kielégítően fog megoldódni

(Budapest, ápr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nyomdászsztrájkra a „Szózat” vasárnapi száma közli, hogy kétszázhatvennyolc nyomdában tovább szünetel a munka, a kizárt munkások száma négyezer. A helyzet változatlan. Felszólítást közöl a „Népszava”-val együtt az olvasóközönséghez, amelyben a szedőmunkások azt vázolják, hogy sztrájkjuk jogosult, mert megélhetésükön van szó. Ezzel szemben a polgári lapok által kiadott „Magyar Sajtó” élesen elítéli a „Szózat”-ot és a „Nép”-et, amelyek a szociáldemokraták oldalára állottak és kezdet fogtak velük a polgári pártok ellen. Majd, ha minden lap megjelenik — írja a „Magyar Sajtó” — a polgári újságok egyenként be fogják számolni olvasóközönségüknek, leszögezve álláspontjukat erről a kérdéssel és akkor ki fog derülni, hogy kik az árulók. Vass népjóléti miniszter a nyomdászsztrájk ügyében kijelentette, hogy a munkásság megszegte a szerződést, de sajnos a munkaadók sorai megbontódtak és egyes napilapok megjelentek. Fúr-csálja, hogy a szociáldemokraták, akik mindig elítélték a sztrájtöröket, most nyugodtan engedik dolgozni őket. Reméli, hogy a sztrájk kielégítően fog megoldódni. Egyelőre azonban a helyzet változatlan és ma egyetlen hétfői lap nem jelent meg.

Tiltakozás a védővámpolitika ellen

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése

(Cluj-Kolozsvár, ápr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt tizenegy órakor kezdődött a cluji kereskedelmi és iparkamara közgyűlése a kamara diszternében. A jól látogatott közgyűlést Jon Nagrutiu elnök nyitotta meg román és magyar nyelven. Megnyitójában köszöntötte a megjelent tagokat, akiket arra kért, hogy a tanácskozásokat az ipar és kereskedelem érdekeinek szem előtt tartásával tárgyalagos hozzászólásokkal folytassák le.

Napirend előtt Somogyi Miksa, a Sfatul főtájkára szólalt föl és hevesen kikelt az adókvetés mai rendszere ellen, amelynek nem lehet más következménye, mint az ipar és kereskedelem teljes megbénulása. Kéri a közgyűlést, határozzon olyan irányban, hogy az elnöki tanács haladéktalanul tegyen lépéseket a kormánytól az anomáliák megszüntetésére.

A felszólalásra Nagrutiu elnök válaszolt. Kifejtette, hogy a kamara már régebben foglalkozott ezzel a kérdéssel és illetékes helyen nyomtatékosan interviált is, de hajlandó újabb lépéseket tenni és a közeli napokban az elnökség újra eljár Simionescu pénzügyi vezérigazgatónál, aki a kérdés iránt eddig minden alkalommal megértést tanúsított.

A napirend tárgyalása során elsőnek Schwartz Ábrahám bádogsmester szólalt fel. Kifogásolta, hogy a kamara költségvetésében mindössze 3000 lejjelel akar ez évben hozzájárulni a tanoncoktatás továbbfejlesztéséhez.

Hevesi kamarai alelnök megmagyarázta, hogy a 3000 lejt még a tavalyi költségvetésben irányozták elő. A folyó évre ez ideig még nem állították össze a költségvetést.

Osvada volt kereskedelmi államtitkár, kamarai levelező tag kérdezi, hogy a kamara vezetősége jelentésében miért nem szentel több teret a legaktuálisabb gazdasági kérdéseknek.

Bethlen és a fajvédők közelharca

Izgalmas vita a magyar szanálási javaslatok körül. A szociáldemokraták nem tartják előgégesnek a tisztviselőbeosztást

(Budapest, ápr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar nemzetgyűlésen folytatták a szanálási javaslatok tárgyalását. Kabók Lajos szociáldemokrata képviselő a munkásság teherbírását félti a javaslatoktól és ezért indexrendszeren alapuló munkabérek és a munkásság segítségét kéri. A javaslatot nem fogadja el.

Erdélyi Aladár egységspárti az fejtegeti, hogy a földbirtokososztály nem antiszociális, de meg kell állapítania, hogy a szanálás legnagyobb terheit a gazdák és birtokosok viselik. Általában véve a falu nagyobb terheket visel a városnál. Mindamelllett a szanálási javaslatot elfogadja.

Ezután Kiss Menyhért szólal fel, de állandóan eltér a tárgytól, mire a harmadik figyelemztetés után Zsitvay elnök megvonja tőle a szót. Az ellenzéken emiatt nagy felzúdulás támad, Zsirkay János, Pikler Gyula, Horváth Zoltán és Gömbös Gyula erőlesen tiltakoznak az elnöki rendszabály ellen. Az elnök Lendvai-Lehner István fajvédőnek adja át a szót, de Kiss Menyhért nem akar letúlni és tovább beszél. Ezért az elnök a mentelmi bizottság elé utasítja. Emiatt

újabb nagy kavargás keletkezik,

mire Zsitvay az ülést felfüggeszti.

Az ülés újból való megnyitása után Bethlen miniszterelnök szólal fel. Az a meggyőződése, hogy az elnök helyesen cselekedett, amikor Kiss Menyhértől, aki eltért a szanálási javaslatok kritikájától, megvonta a szót. Ha az ellenzék objektíven akart volna tárgyalni, Bethlen hajlandó lett volna vitakozni vele, de a kormány semmiféle kisebbségi terrornak nem enged.

A nemzetgyűlésen rendnek kell uralkodnia, nem anarchiának. Gömbös Gyula a házszabálykhoz szól hozzá és nyíltan kijelenti, hogy még huszonegyórás ülések esetén is a fajvédők mindent elkövetnek a javaslatok ellen. Bethlen

Nagrutiu elnök válaszában kijelentette, hogy a kamara vezetősége eddig is minden lehető megtett ebben az irányban. A lakbérleti törvények előzetes tárgyalásánál is megadták írásos véleményüket a kormánynak, de — úgy látszik — teljesen figyelmen kívül hagyták ezt a véleményt, mert a parlamenti tárgyalások során még nyomát sem találták annak, hogy a legcsekélyebb mértékben is tanulmányozták volna a kamara véleményét.

Nagyobb vitát csak a vámtarifa módosításáról szóló javaslat idézett fel.

Schwartz Jakab szállító ellenzi a védővámokat, mert ez általános drágulást idézne elő és csak a gyárosok egy kis rétegének javát szolgálhatná. Helyesli a vámrevíziót, különösen a vámszabadraktárak felállítását követeli.

Székelly Viktor szappangyári igazgató a védővámok mellett foglal állást és ezt a meggyőzőbb Romániában elkerülhetetlennek véli. Nemcsak gyárosok, hanem munkástömegek érdeke, hogy itt az ipar megizmosodjék.

Többek hozzászólása után a közgyűlés Nagrutiu kamarai elnök indítványára elfogadja Sipos Jenő javaslatát, melynek értelmében a közgyűlés a vámtarifa módosításáról, illetve a védővámok bevezetéséről szóló pontot egyelőre leveszi a napirendről és a legközelebbi gyűlés megvitatása elé fogja terjeszteni.

A napirend többi pontját vita nélkül fogadta el a közgyűlés. Csupán a kamarai tisztviselők lakásépítésének támogatásáról szóló 16-ik pontnál mondották ki Rusu bankigazgató és Schwartz szállító együttes indítványára, hogy a kamara elveti eredeti javaslatát és lehetőséget fog keresni arra, hogy saját maga építsen tisztviselőinek megfelelő lakásokat.

A közgyűlés délután fél három órakor végetért.

ismét felszólal és kijelenti, hogy a szanálási javaslatokkal kapcsolatban csak a kérdésekkel összefüggő dolgokról engedhető meg a felszólalás. Zsitvay elnök ezután felkéri Lendvait, hogy kezdje meg beszédét, mire a baloldal egyöntetűen kiabálni kezd:

— Halljuk Kist!

Mindkét szónok feláll. Kiss Menyhért mentesség címén ismét belekezd a beszédbe, de mert fél akarja olvasni határozati javaslatát, az elnök ezt megtiltja és erre Kiss leül. Az utolsó szónok Lendvai István, aki részletesen kifejti a javaslatok iránti aggodalmait s felsorolja a javaslatok hibáit. A részletes vitától nem vár sokat. Három határozati javaslatot nyújt be s azzal fejezi be a beszédét, hogy a szanálási javaslatot nem fogadja el.

A felszólalások lezárása után Walkó Lajos benyújtja a szanálási javaslatokban a vagyonszállításra vonatkozó rendelkezések helyébe kerülő új rendelkezésekről szóló jelentését. Éjfél után Nagy Ernő, Farkas Tibor és Kiss Menyhért interpellációjával ért véget az ülés.

A ma reggeli ülést Sczitovszky Béla nyitotta meg hét órakor. Sali Endre szociáldemokrata után, aki

az újabb tizenöt ezer tisztviselő elbocsátását nem tartja komoly létszámcsökkenésnek,

Kéthly Anna szociáldemokrata beszél ugyanerről a kérdéssel. A javaslatokat nem fogadják el. Bíró Pál egységspárti megállapítja, hogy a felszólalók nagy része a jövő helyett a múlttal foglalkozik. Azt igyekszik bizonyítani, hogy a termelő osztályok nagy munkát végeztek, aminek legjobb kifejezője az, hogy Magyarország külkereskedelme 1921-ben még háromszázmillió korona passzívát mutatott fel, ami 1922-ben kétszázmillióra, 1923-ban pedig nyolcvankétszázmillióra csökkent. E számok mögött a mezőgazdaság és az ipar nagy erőfeszítése mutatkozik.

Az ASTRA esztergapadok a legprecízebbek
Modern ruhafestés és tisztítás Czinknél, Cluj

Ez történt...

„Rebbe bite cé?” Egy kisebb vidéki városban egyetlen egy melámedot tartottak. Az egyik órában tanult a kicsikkel „ivret” és „chümet”, míg a másik órában egy másik teremben „mishájesz” és „gemóret” tanult a nagyobb gyerekekkel. Ha a kicsiknél volt a melámed, akkor a nagyok „cházerták” a tanult anyagot. Egy alkalommal a kis gyermekek a „mábul”, a vizözönt” tanulták és annál a résznél tartottak, amikor Isten parancsolja Noának, hogy menjen ki a bárkából ő, felesége, fiai, fiai felesége stb. A melámedelőmondjace — géherausz, átó = du, vöistóchó = und deine Frau stb. Az órák vége van, a melámed megparancsolja a gyermeknek, hogy mialatt ő a nagyoknál gemóret tanít, azalatt ők gyakorolják a bibliát. Az egyik kis gyerek elfelejti, hogy mit jelent az a szó „óé”. Bemegy a másik osztályba, hogy megkérdezze:

— Rebbe bite cé?
— Gé herausz — volt a válasz, erre a gyerek kiment, azt gondolta, hogy ez neki szólt. Pár perc múlva bemegy megint:
— Rebbe bite cé?
— Gé herausz — volt ismét a válasz. Kisvártatva ismét bemegy a gyerek:
— Rebbe bite cé?
— Erre a melámed dühös lesz és ráordít a gyerekre:
— Schneid dir e Krie und gé herausz?
A fiú azt hitte, hogy ez a fordítás és jól bevágta: cé, schneid dir e Krie, cé, schneid dir e Krie. A „Zöman” végén jött a „Fehern” és ez a „poszük” erre a kisgyereke jutott el kezdni:
— Cé, schneid dir e Krie.
A rabbi, a rásekol, a gabbek felháborodva kerdik egyszerre kórusban:
— Wer?
A kisgyerek teled:
— átó, du, vistóchó, deine Frau, üvonechó, und deine Kinder stb.

Kleb. Timisoara

Akkor szabad. Sz. községben történt. Eszterbőjtje napján a község rabbija meglátott az utcán egy humorról jólismert bálbószot, aki valamit rácsálva közeledett feléje.

— Mi az, hát te nem tudod, hogy ma bőjt- nap van?! — kéri elcsodálkozva a rabbi.

— Hogyne tudnám, — feleli az. De ha az évésem által valamelyik szegény zsidó ezer lejt keres, akkor ugyebár megbocsát az Isten, ha bőjt- napon eszek?

— Akkor igen, de hogy kereshet évésem által valaki ezer lejt?

— Nagyon egyszerűen. Az előbb hallottam, amint egy szegény zsidó így szólt: „Annyi ezresem legyen, ahány zsidó ma enni fog!...”

Leopold Tochan, Petroseni

Ki az oka? A gyorsvonat első osztályában utazik egy kis társaság Magyarországon. A társaságban a szót egy ébredő katonatiszt viszi, aki nagy hévvel magyarázza a társaság tagjainak, hogy minden bajnak, mely az országot érte, a zsidók az okai. Nekik köszönhető a háború kitörése, annak az elvesztése; a forradalmat, a kommunizmust a zsidók okozták. Az utasok között, akik e beszédet hallgatják, van egy kis zsidó is, aki, mikor a katonatiszt befejezte a beszédjét, sóhajtván kiált fel:

— Bizony mindennek az okai a zsidók és a biciklisták.

— A katonatiszt megrökönyödve néz reá és megkérdi, miért a biciklisták?

— Hát miért a zsidók? — feleli a mi kis zsidó utasunk.

Dr. B. B., Oradea mare

Ne légy tulbuzgó? Reb Zise egyik hívét, aki falusi korcsmáros volt, de nem tulságosan buzgón teljesítette a vallási parancsokat, a felesége rábeszélte, hogy ne utazzon többet reb Zisehoz, hanem válasszon magának egy nagyobb cáddikot, például reb Bürt.

A korcsmáros meg is fogadta a felesége taná-

csát és azontul reb Bürtöz kezdett utazgatni. De mióta új rebbet választott magának, az üzlete egyre rosszabbul ment. Ezért egyszer újra elment a régi rebbejéhez és panaszkodni kezdett neki ilyenformán:

— Amíg hozzád utazgattam, mindig jól ment az üzletem, de mióta elkezdtem utazni egy náladnál nagyobb cáddikhoz, minden vállalkozásom fordítva sikerült. Én nem értem, hogyan lehet ez.

— Nagyon egyszerű — felelte a rebbe. — Isten az ember viselkedése szerint cselekszik. Amíg nem voltál tulbuzgó, Isten sem volt tulbuzgó. Zsidó voltál és segített rajtad, de amint tulbuzgó lettél és kerestél magadnak szentebb és jobb rebbet náladnál, Isten is tulbuzgó lett és náladnál szentéletűbb, jobb zsidót kerestett és ugylátszik talál is.

Leopold Tochan, Petroseni

Ferdinánd király meghosszabbította párisi tartózkodását

Duca külügyminiszter és Antonescu követ tanácskozással Poincaréval. A román uralkodópár hivatalos fogadtatása az Academie Francaiseben. Gáfólják a román-japán szerződés híreit

(Páris, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román királyi pár tegnap meglátogatta a szépművészeti akadémiát. Az akadémia elnökének üdvözlő beszédére Ferdinánd király magasztalta a francia művészetet és köszönetet mondott az akadémiának, amely a háború alkalmával tiszteletbeli tagjává választotta Románia királynőjét. Este Poincaré miniszterelnök estélyt adott az uralkodópár tiszteletére, amelyen a francia politikai és társadalmi élet személyiségei, a diplomáciai testület, a tábornoki kar és a párisi román kolónia számos tagja jelent meg.

A sajtó nagy lelkesedéssel foglalkozik a királylátogatás részleteivel és felemlíti, hogy 1898 az orosz cár párisi látogatása óta, ez az

első eset, amikor a francia akadémia hivatalosan fogadott Párisba érkezett uralkodót.

Mária királyné Fontainebleauból ma Nizzába utazott. Ferdinánd király néhány napig inkognitóban még a francia fővárosban marad.

Poincaré tegnap kihallgatáson fogadta Duca román külügyminisztert és Antonescu Viktor párisi román követet. Politikai körök nagy jelentőséget tulajdonítanak ennek a találkozásnak, amely kétségkívül a két ország külpolitikájának közös problémáival foglalkozott.

Tokio április 14. Határozottan megcáfólják azokat a híreszteléseket, amelyek a Japán és Románia, valamint Japán és Franciaország között megkötendő szövetségi szerződésről szólanak.

Fuzióra készül a három legnagyobb ellenzéki párt

Fuzió tárgyalások Averescu, Lupu és Maniu között. Előbb a parasztpárt és Averescu pártja hajlja végre a fuziót. A fuzionált ellenzék titokzatos memorandumot intéz a királyhoz

(Bucuresti-Bukarest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról, hogy a kommercializációs törvényjavaslat megszavazása után az ellenzéki pártvezérek új kollaborációs és fuzió tervekkel dolgoztak ki. A nemzeti párt Jorga pártjával kezdett tárgyalásokat, a parasztpárt erre Averescu pártja felé orientálódott.

A két párt végrehajtóbizottságának megbízásából Averescu és Lupu szombaton este ültek össze először tanácskozára. Az első beszélgetés két és félóra hosszat tartott. Természetes, hogy mind a két fél mereven elzárkózik az eddigi eredmény közlésétől, annyi azonban kiszivárgott, hogy a tárgyaláson nem csak az együttműködés, de az esetleges fuzió kérdése is szóba került.

A fuzió tervét különösen Averescuék propagálják intenzíven, de annak megvalósításától a parasztpárt sem zárkózik el. Beavatott helyről arról informálnak, hogy a két pártvezér között már az első találkozás alkalmából olyan értelme megállapodás jött létre, csak akkor tárgyalnak együtt-

működésről, ha a fuzió terve végleg meghiusul.

Ezzekkel a tárgyalásokkal egyidejűleg a nemzeti párt újra közeledési hajlandóságot mutat a parasztpárthoz. Hír szerint a nemzeti párt vezetősége bizalmas tárgyaláson már közös platformot dolgozott ki a parasztpárt vezetőségével, amelynek alapján a két párt közötti fuzionációnak semmi sem állja az útját. A nemzeti párt csupán arra vár, hogy Averescu és Lupu közötti tárgyalások eredménytelennel záródjanak le és akkor a nemzeti párt harmadiknak lép be a fuzionált ellenzékbe. Ha ez a terv sikerül, akkor az ellenzék egységes és erőlyes állásfoglalása biztosítva van.

Beavatott körök azt is tudnivaló, hogy a fuzió megvalósulása esetén a fuzionált pártok memorandumot intéznek a királyhoz. A memorandumban, amelyet az ellenzék összes vezetői aláírnak, rámutatnak a liberális rezsim eddigi büneire és minden felelősséget elhárítanak maguktól azokért a bajokért, amelyek ennek a rezsimnek további uralmonmaradásából származnak.

Köztársaság mellett döntött a görög népszavazás

A lakosság nyolcvan százaléka nem akar monarchiát. Letartóztatták a királpártiak több vezetőjét. Rojalista zavargások Peloponneszban. György exkirály már nem görög állampolgár

(Athén, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap reggel egész Görögországban megkezdődött a népszavazás arról, hogy a lakosság magáévá teszi-e a nemzetgyűlés trónfosztó határozatát és a köztársaság proklamálását, vagy pedig királyságot akar. Ez utóbbi esetben arról is dönteni kellett volna, hogy a Romániában tartózkodó György király kerüljön-e vissza a trónra, vagy pedig új dinasztia állítsanak Görögország élére. A jelentékeny rojalista-tábor hihetetlen agitációt fejtett ki a parlament által trónjától megfosztott György király mellett, de felkészült arra az esetre is, amely bekövetkezett.

Az államforma kérdésében tegnap megkezdődött népszavazásról éjfélig beérkezett jelentések megközelítően hetvenszázalékos köztársasági többséget tüntetnek fel. A görög fővárosban ezér:

ünnepélyesen kivilágították az utcákat

és óriási embertömegek lesik a vidékről érkező

jelentéseket. Ezek szerint, mint előrelátható volt, a nép nyolcvan százaléka helyesi a republika proklamálását.

A népszavazás teljes rendben folyt le, ami a kormány erőlyes intézkedéseinek köszönhető. A szavazás iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg és sokkal többen adták le szavazatukat, mint a legutóbbi választásokon.

Miután a kormánynak tudomására jutott, hogy a népszavazás kedvezőtlen eredmények esetén

a rojalisták államcsínyt szerveznek

és erőszakkal megbuktatják a kormányt, a királpártiak több vezetőjét letartóztatták. A peloponneszosi félsziget több városában kitört zavargásokat elfojtották.

A kormány megtiltotta György király brüsseli proklamációjának közzétételét azzal az indokkal, hogy György már nem király és nem görög alattvaló.

SINSZEGEKET

és csavarokat minden méretben szállít

GROSSMANN JENŐ NAGYVARAD

Baross-u. 10. Sürgönycim: Grossmasin. Telefon 2-86

„Recta” optikai intézet és fényképészeti szaküzlet Timișoara

I. Strada Vasile Alexandrii No. 5. Fényképezeteknek árengedmény!

Szerdán döntenek a vámrevízióról

Tárgyalják a vámügyben beadott memorandumokat

(Bukarest, április 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vámrevízió kérdésben most, hogy az ország ipari és kereskedői testületei mind határozottabban kormányakciót sürgetnek, illetékes körök újra állást foglalnak.

A Legfőbb Vámbizottság szerdán ülést tart, amelynek főtárgya a vámtarifa revíziójának kérdése lesz. Ebből az alkalomból megvitatták mindazokat a memorandumokat amelyek az ország különböző területei a vámkérdésben a kormány elé terjesztettek.

Az Uj Kelet ünnepi számai

Az Uj Kelet napilapja és hetilapja pészach alkalmával gazdag és változatos tartalommal jelenik meg. A kettős terjedelmű hetilap ünnepi számából kiemeljük a következőket:

Szépirodalom:

August Strindberg: Mózes bucsuja. (Egy-felvonásos dráma.)

Williers de l'Isle-Adam: Mint a macska az egérrel. (Elbeszélés a spanyol inkvizíció idejéből.)

Heine: Sabat hercegnő. (Vers.) **Gizskalay János fordítása.**

Becski Irén: Kettősség. (Vers.)

Simon Magda: Vers.

Salamon László: Menekülés a szabadság elől. (Novella a zsidó szabadságharc idejéből.)

A Talmud és Midrás kertjéből.

Tudomány:

Dr. Klein Sámuel: Palesztina történetéből.

Dr. Herzog Sándor: Leo Pinsker. (Méltatás és életrajz.)

Dr. Marton Ernő: Kritika egy zsidó történelemkönyvről.

Zsidó világ:

Mit követelnek Jabotinszkyék. — Az oroszországi cionista vezérek letartóztatása. — Egy csendes purimest Belényesen. — A kolozsvári zsidó kórházgyógyászat statisztikai kimutatása. — Mit csinál Weizmann Amerikában. — A máramaroszigeti zsidó iparosok kiállítása. — Az Erdélyi zsidó kolónia hírei. — A zilahi Jehu-

Kolozsvár sportvasárnapja

A Victoria ismét megverte az Universitát. A Haggibbor nagyszerű formában.

KMTE—KKASE 1:1 (0:0). A lelkesen játszó munkásokat csak a balszerencse ütötte el a győzelemtől. Góllövők: Bernath (KMTE) és Kaucsár (KKASE). Jó bírót volt Jakobi Ernő.

Haggibbor—CFR 2:0 (1:0). Szép, tair mérkőzés, amelyben a régi formáját visszanyerő Haggibbor a nagyszerűen szereplő Fahn két pompás góljával megérdemelt győzelmet aratott. Sikeresen debütált a Haggibborban a balszél posztján játszó Goldstein, gyors és erőteljes akciói, továbbá ideális beadásai mindig veszélyt jelentettek a CFR kapura. Nagyszerű formát árukt el Pollák, míg partnere Lázárovcics formáján alul játszott. Feltűnő volt a kis Rosenfeld kapus bizonytalansága. A halvesorban Braun és Jakobi a megszokott jók voltak, ellenben Mózes csak a második félidőben kezdett belejönni a játékba. A csatársorban Fahn kívül Lázár játéka érdemel említést.

A CFR-ből Maksay néhány védésével, a két Vég testvér fáradhatatlanságukkal tüntek ki.

Az első félidőben a Haggibbor szép összjátékkal igyekszik megközelíteni a CFR kapuját, de az erélytelenül mozgó csatárok támadásait a CFR védelem könnyen veri vissza. Braun nagy agilitással küldi újból harcba csatárait és már Rézi egyéni akciója eredménnyel is kecsegtet, de a labdára szintén reástartoló Ankrant elrontja a lövőhelyzetet. A CFR is frontba jön és Ujfalvy kettősszer is veszélyezteteti Rosenfeld kapuját, majd Takács emberreménye akadályozza a CFR támadásokat. A 40. percben Jakobi passzával Goldstein áttöri magát az ellenfél védelmén, lapos beadását Fahn fordulásból góllá vágja. A 42-ik percben eredménytelen kórner a Haggibbor javára.

A második félidőben a Haggibbor rövid, lapos passzokkal dolgozva nagy fölénybe kerül, a csatársor Fahnval az élén gyönyörű támadásokat készít elő, de a csatárok a lövésekkel adósok maradnak. A huszadik percben Fahn ördögös módon átjátssza magát a tömörülő CFR védelmen és tizennyolc

meterről védhetetlen lapos gólt lö. A CFR csak vendéglátogatásba megy át a Haggibbor térfelére, de a Haggibbor sem tudja a további gólhelyzeit kihasználni, Nagy Lajos kitűnően bíraskodott.

Victoria—Universitatea 1:0 (0:0). Egyenlő kvalitású csapatok küzdelme, amelyből a jobb, közvetlen védelemmel rendelkező csapat került ki győztesként.

A mérkőzés legjobb embere Krischoffer (Victoria) volt, felszabadítórugásaival, kapcsolásaival és helyezkedésével olyan játékokat prudukált, amellyel könnyen bekerülhet a Párisba menő válogatott csapatba. Ott volt mindenütt, ahol az egyetemiek támadásait kellett szétrombolni. Méltó partnere volt ebben a fiatal Dózi. Molárnak kevés dolga volt a kapuban, a 11-est bravurosan mentette kórnerre. A többiek közül a kis Istvánffy érdemel említést.

Az egyetemiek csapatában Deutsch Pali orosz-lánként harcolt, Csöves kielégített, de ugylátszik nem kedveli a közelharcot, a gólt 50 terheli a felelősség. A halvesor volt a csapat leggyengébb része. A csatársorban Simi volt a támadások lelke, a többiek kapu előtt nagyon bizonytalanul mozgogtak.

A játék első felében kölcsönös támadások. Az U. belső triója, tulkomkinálva játszik, a Victoria szélsőkre bázizozza támadásait. Bár mindkét csapat energikusan játszik, eredményt egyik sem tud elérni.

Ujrakezdés után a Victoria belefekszik a játékba, a tizennegyedik percben Palocsay Mattauchhoz passzol, az Istvánffy II-hez tolja a labdát, Csöves kélekedik a közbelépéssel, aki éles lövéssel gólt lö. (1:0). Gól után a Victoria visszaesik, az Universitatea fölénybe kerül, de eredményt minden kísérlet dacára sem tud elérni. A harmincnyedik percben Gerő tizenegyest itél az Universitatea javára, de ezen alkalommal sem tudja az Universitatea az eredményt egalizálni. Gerő Ferenc bíraskodása külön élvezetet nyújtott.

A vidéki sporteredményeket lapunk sportrovatában közöljük.

Az épülő Erec Jiszrael:

Erec Jiszrael a brit világkiállításon. — A párisi Rothschild palesztinai utja. — Tömeges bevándorlási engedélyek Palesztinába. — Uj cementgyár Jaffában. — Palesztina külkereskedelmi mérlege. — A munkáspiac Erec Jiszraelben. — Uj kolóniák keletkezése. — Uj dobozgyár Jaffában stb. stb.

Gyermekrovat:

A Vitéz Benája és Ahaliba tündér.

Illusztrációk:

A haifai héber reálgimnázium látképe. A haifai héber reálgimnázium gépterme. A haifai reálgimnázium alapkövetétele. Fáraó piramisai tövében. Cháim Nachmann Bialik arcképe.

Illusztráció egy középkori hagada kéziratból. Illusztráció egy modern hagada kiadásból.

Az erdélyi Keren-Kajemet le Jiszrael kimutatása:

Az Uj Kelet hetilapjának ünnepi kettősszáma példányonként 8 lej, az Uj Kelet előfizetői a hetilapot díjmentesen kapják.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Gizskalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvas szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánuomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Elfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei

félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

— Az angol közlekedésügyi miniszter a Palesztina-kérdésről. Londonból jelentik: Az elmúlt héten a Poale Cion gyűlést tartott, amelynek napirendjén a dolgozó Palesztina problémái szerepelnek. A gyűlésen megjelent Harry Gofling közlekedésügyi miniszter is, aki többek között ezeket jelentette ki: „Parlamenti körökben Palesztina miniszterének neveztek ki két okból. Először, mert cionbarát vagyok, másodsor, mert olyan pártnak vagyok a tagja, amelynek programjában fontos helyet foglal el a Palesztina-kérdésnek cionista szellemében való megoldása. Btszke vagyok rá, hogy egy zsidó városnegyed parlamenti képviselőjévé választottak.” A miniszter ezután hosszasan ismertette a bevándorlási és állampolgársági problémákat és kijelentette, hogy a zsidó munkások rendelkezésére akar állani.

— Bankett Petala tábornok tiszteletére. Vasárnap délben a kolozsvári helyőrség tisztikara távozó parancsnoka tiszteletére bucsuban-kettet rendezett. A bankettet Popp Danila új hadtestparancsnok is résztvett, azonkívül a hatóságok és felekezetek képviselői is megjelentek. Petala tábornok pohárköszöntője után, melyet a király egészségére üritettek, Papp Davila tábornok melegen üdvözölte a távozó tábornokot. A banketten számos felköszöntő és üdvözlés hangzott el. A zsidó hitközség nevében Glasner Akiba román nyelven üdvözölte Petala tábornokot, beszédében kifejezte, hogy Petala tábornok mint hadtestparancsnok hat éve tartózkodik Kolozsváron és ezen idő alatt igazságosságával a lakosság szeretetét érdemelte ki. Petala tábornok meghatya köszönte meg az elhangzott üdvözléseket.

— Az osztrák állami tisztviselők bérmozgalma. Bécsi munkatársunk jelenti: Közöltük már, hogy az osztrák bírák fizetésjavítási mozgalmat indítottak és hogy nincs kizárva a bírósztrájk lehetőség. A mai napon az állami tisztviselők küldöttségei felkeresték a három nagy párt vezetőit és támogatásukat kérték bérmozgalmuk érdekében. A pártelnökök ezt a támogatást kilatásba is helyezték, sőt dr. Bauer Ottó intervenciót is a kancellárnál a tisztviselők ügyében. A kormány nevében dr. Kienböck pénzügyminiszter kijelentette, egyelőre nincs módjában a helyzeten változtatni, ha azonban az ország pénzügyi egyensúlyát annyira helyre lehet állítani, hogy Ausztria gazdasági önállóságát visszanyeri, akkor nem zárkózik el a jogos kérelmek elől. A tisztviselők mozgalmukat valószínűtlen nem adják fel és azt szélesebb alapokra fektetik annál is inkább, mert a Bécs városi tisztviselők 26 százalékos fizetésemelést és 75 százalékos előleget kaptak. (M. M.)

— Az erdélyi, bánági, körösmentői és máramarosi földkisajátítások ára. A külügyminisztérium sajtóosztálya hivatalosan közli, hogy a „Monitorul Oficial” április harmadikán megjelent 74. számában megjelent a kisajátítások központi pénztárának (Casa Centrala a Impropriarii) a kommunikéje, mely részletesen ismerteti Erdélyre, Bánátra, Körösvidékre és Máramarosra vonatkozólag, hogy mikor és hogyan fogják kifizetni a kisajátított földek árát volt birtokosainak. A sajtóiroda tanácsolja az érdekelteknek, hogy szerezzék meg a „Monitorul Oficial” fent említett számát, ha pedig az lehetetlen, az illetékes agrárta-nácsokhoz forduljanak információért. Az érdekeltek felvilágosítására a belügyminisztérium sajtóosztálya még hozzáfűzi, hogy az idén csak azon birtokok után fogják a megváltási árat kifizetni, amelyeket 1923 december 31-ig véglegesen kisajátítottak.

— Aláírták a román magyar megállapodásokat. A külügyminisztériumban ma aláírták a román-magyar konferencia jegyzőkönyveit és a kötött megállapodásokat.

A „Hercules”-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

— **Letartóztattak egy magyar szélhámost Bécsben.** Bécsből jelentik: A rendőrség letartóztatta Drégely Lajos álföldbirtokost, aki egy céget háromszázötvenmillióval megkárosított. A sikkasztott összegből százötvenmillió megkezdte.

— **Halálos szerencsétlenség a kolozsvári állomáson.** Halálos szerencsétlenség színhelye volt tegnap délelőtt a kolozsvári vasútállomás. Tolatás alkalmával egy rúkkal rakott vagon akartak egy hosszú kocsisorrú rúkasztani. A vagonnak nem volt meg a homlokfala és szabálytalanul lett megrakva, mert a rönk vége mintegy ötven centiméterrel hosszabb volt mint a vagon. Az egyik fékező Kristolean Dávid, aki alig néhány napja volt a vasút szolgálatában, a kocsi közé ment, hogy azokat összeakassza, nem vette észre a kiálló rönköket, amelyek a tapasztalatlan fékező fejét a másik kocsihoz szoritva teljesen összeronsolták. A közelben tartózkodó vasutasok azonnal a szerencsétlenül járt társuk segítségére siettek, de mire kiszabadították a vagonok közül Kristolean Dávid kiszívta. Az ügyészségről a szerencsétlenség után azonnal kiszálltak a helyszíre a vizsgálat megejtése végett.

— **Választás utáni hangulat Olaszországban.** Rómából jelentik: Szerdán és csütörtökön a faszisták több ellenzéki lap összes példányait elégették. Maga a faszista sajtó is elítéli ezeket a faszizmus tekintélye ellen elkövetett celtalan károkozásokat. Olaszország többi városaiban is hasonló esetek fordultak elő. A florenci polgármestert elbocsátották hivatalából, mert részt vett egy tüntetésben, mely egy katolikus otthon szétrombolásával végződött.

— **A munkáspárt győzelme az ausztriai választásokon.** Londonból jelentik: Az ausztriai angol gyarmatokon most lefolyt választások a munkáspárt nagy győzelmével végződtek. A múlt héten Délaustráliában győzött a munkáspárt a polgári pártokkal szemben és ennek hatása alatt most a nyugatausztriai választások is a munkások győzelmével végződtek. A munkáspárt huszonhat mandátumot nyert, míg a polgári pártok mindössze csak husz mandátumot tudtak szerezni.

— **Bonyolódik a Váci-utcai gyilkosság ügye.** Budapestről jelentik: Oreskovicsné a vizsgálóbíró előtt visszavonta a Váci-utcai rablógylkosság ügyében tett beismerő vallomását. Kijelentette, hogy a meggyilkolt Raggelberger Irma tulajdonképpen gázmérgezésben halt meg. Oreskovicsné az áldozat minden holmiját eladta és amikor ráeszmélt, hogy mit cselekedett, fel akarta darabolni és ezután eltűnteti a hullát. Kenyeres Balázs dr. törvényszéki orvosprofesszor kiszállott a meggyilkolt lakásába és megállapította, hogy a páruak valóban alig véresek. Ezért elhatározták a hulla exhumálását, amely el fogja dönteni, hogy igazat mondott-e Oreskovicsné.

* **Palesztinai kirándulás május elsején.** A „Haderech Birou de Transporturi” Oradea-Mare, Piata Unirii 16. kirándulását május elsején megtartja. Jelentkezőket a társaság már csak néhány napig fogad el.

— **Amerikába nem engedik be a japánokat.** Washingtonból jelentik: A japán kormány tiltakozása ellenére az amerikai szenátus elfogadta a bevándorlási törvényt, amely a japánokat kizárja a kvótából. Nem lehetetlen, hogy emiatt konfliktus lesz a két állam között.

— **Változások a palesztinai kormányhivatalok tisztviselői karában.** Jeruzsálemből jelentik: Edward Keith Roach, a palesztinai kormány helyettes államtitkára visszatér Londonba, hogy itt mint a palesztinai kormány exponense működjön a Gyarmatügyi Hivatalnál. A helyettes államtitkár állásába Mr. Max Nurock, a kormányzó magántitkárát nevezték ki.

— **Betörési kísérlet Bosel ellen.** Bécsből jelentik: Január 17-én éjszaka betörők jártak August Schepp nagykereskedő villájában, ahonnan ötvenmillió értékű ékszert loptak. A betörők megkísérelték, hogy Boselnek a szomszédban levő villájába is behatoljanak, ez a kísérlet azonban kudarcot vallott. A nyomozás alapján Zeithammer Máriát, Sauter Józsefet és Riegler Ferencet gyanúsították a betörés elkövetésével. A törvényszék 11-én tárgyalta az ügyet, Sauter Józsefet felmentette, Riegler Ferencet 18 hónapi nehéz börtönre és Zeithammer Máriát hatheti súlyos fogságra ítélte.

Szenzációs fordulat a Danilescu-ügyben

Előzetes őrizetbe vették Dick Jakob nagykereskedőt

(Cluj-Kolozsvár, apr. 14. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentették tegnap, hogy Danilescu pénzügyi tanácsos öngyilkossága ügyében a nyomozó hatóságok két nap óta új nyomokon haladnak. A vizsgálat kiderítette, hogy az adóhivatal pénztárában mutatkozó ötmilliónyi hiány onnan ered, hogy Danilescu ezt

a pénzüsszeget kosztba adta egy kolozsvári nagykereskedőnek

Danilescu az őrizetbe vétel elrendelése után beismerte, hogy az adóhivatal pénzeit magas kamatozásra kiadta és részben egy társával együtt valutázletekre fordította. Rovancsolás előtt lévén, visszakérte a nagykereskedőtől a kosztba

— **Cáfolják Sir Herbert Sámuel újabb lemondásának híreit.** A Reuter-ügynökség londoni jelentése szerint nem felel meg a valóságnak, mintha Sir Herbert Sámuel áprilisban Palesztina kormányzó állásáról vissza akarna lépni. Sir Herbert Sámuel minden valószínűség szerint idei szabadságát Angliában fogja a kora nyári hónapokban eltölteni.

— **Öngyilkosságot követett el Kolozsváron egy tordai tisztviselő.** Tegnap délután a str. Bratianu 10. szám alatt Virtig János, a tordai monopoligazgatóság főosztályvezetője szublimát pasztillával megmérgezte magát. A telefonon kihívott mentők az öngyilkos tisztviselőt beszállították a belgyógyászati klinikára, de az orvosi beavatkozás már nem segített Virtig János állapotán, mert tegnap este hét órakor meghalt. Az öngyilkos tisztviselő néhány nappal ezelőtt érkezett Kolozsvárra, hogy az itteni monopoligazgatásnak nagyobb összegű pénzt adjon át. Virtig János Kolozsvárra való megérkezése után állandó vendége volt az éjszakai mulatóhelyeknek és baroknak, ahol minden éjjel ezeket költött el és néhány nap elteltével a rábízott pénz teljesen elfogyott. Tegnap délután felkereste egyik barátját, akit felkért, hogy néhány percig hagyja egyedül a szobában. Mikor a szobában egyedül maradt a zsebéből tíz darab szublimát-pasztillát vett elő, amit egy pohár vízben feloldott és a pohár tartalmát megitta. A történetekről értesítették a tordai monopoligazgatóságot és egyben Kolozsváron is megindították a vizsgálatot.

— **Mivel vádolják a Roboz-testvéreket?** Budapestről jelentik: A büntetőtörvényszék befejezte a vizsgálatot az Erdélyben is hírhedtté vált Roboz testvérek bűnügyében. Az iratok az ügyésznél vannak már, aki vádindítványában hűtlenség, az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló büntetés, a kormányzó személyének megsértése és egyéb bűncselekmények miatt emel vádat ellenük.

— **Harminchat francia iskolát zártak be Törökországban.** A francia főmegbízott tiltakozott a török kormánytól 36 francia iskola bezárása ellen, ami az angorai egyezménynek és a lausannei békeszerződésnek megsértését jelenti.

— **Öngyilkos tőzsdebizományosok.** Négy öngyilkosságot jelentenek Budapestről. Mind a négynek egy az indoka: tőzsdevesztés. Három vesztés revolvergolyóval intezte el a saját és megbízottai ügyét, Kalász László az emeletről vetette le magát. Még nem jött hír, hogy azok közül, akik megtagadott kis pénzeiket siratják a tőzsdebizományosok halálával, ki halt meg öngyilkossági uton.

— **Éhségstrájkot kezdtek a kommunisták.** Bukarestből jelentik: A letartóztatott kommunista vezetők éhségstrájkba léptek.

Otto Bendekovits wieni

előkelő marhabizományos cég

képviselőtében

a Polgári Takarékpénztár Rt.

cluji pénzügyi felajánlja szolgálatait marhabizományosoknak. Exportálható marhák bevásárlására és vamlására korlátlanul nyújt előleget.

adott pénzt, aki azonban csak másfélmillió lej tudott visszafizetni. Emiatt követte el az öngyilkossági kísérletet.

A vizsgálat kiderítette, hogy

Danilescu minden valószínűség szerint Dick Jakob kolozsvári nagykereskedőnek adta kölcsön a milliókat

rendkívül magas kamatozás mellett.

Dick Jakob kihallgatása ma délelőtt tíz órakor kezdődött és a késő esti órákig tartott. Este nyolc órakor kihirdették előtte az előzetes őrizetbevételt elrendelő végzést és nyomban átkísérték a királyi ügyészségre. A kihallgatást holnap folytatják.

— **Nem engedélyezték a parasztpárt népgyűlését.** Az „Adeverul” jelenti, hogy a parasztpárt vasárnap népgyűlést akar tartani a fővárosban, azonban a kormány az ostromállapotra való hivatkozással nem adta meg az engedélyt.

— **Feloszlatták a francia parlamentet.** Párisból jelentik: A kamara tegnap éjjelkor lezárta tizenkettedik ülését. A szenátus június harmadikáig, az új választások befejeztéig elnapolta magát.

— **Harminckét angol szociológus magyarországi kirándulása.** Budapestről jelentik: Kedden husz női és tizenkét férfitagból álló angol szociológiai társaság érkezik Magyarországra, hogy az ország nevezetesebb helyeit megtekintsék.

— **Házasság.** Dr. Márk Hillel cluji ügyvéd e hónap 15-én házasságot köt Lőb Dóra kisasszonnyal Blajon. Márk Hillel doktor ismert egyénisége az erdélyi zsidó közéletnek, amelynek fejlesztése érdekében a kitűnő kulturájú fiatal ügyvéd sok agilitást fejtett ki.

* **A sékelakció.** Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Kis Intéző Bizottsága a Világszervezet központja utasításainak megfelelően a sékel árárt az 5684. évre 30 lejben állapította meg. Az arany-sékel ára, úgy mint mindig, 1 angol font sterling. A sékelakció szétküldése most van folyamatban és a sékelakció pészach félünnepén veszi az egész országban kezdetét. Mint ezelőtt, úgy az idén is az egyes helységekben az országos sékelbiztos által kinevezett helyi biztosok fogják irányítani az akciót. A kerületi sékelbiztosok rendszer — tekintettel arra, hogy nem vált be — nem jön többet alkalmazásba. Országos sékelbiztosnak a londoni Központ az 5664. évre Noszin Mór mérnököt, a Barisszia Hitachdut rós-risónját nevezte ki.

— **Elfogták a csillaghegyi rablót.** Budapestről jelentik: Tavaly szeptemberben Berta Illés autótaxisofőrt a Csillag-hegyen utasa revolverrel fejbeltette és kirabolta, ezután eltűnt. A rendőrség most elfogott egy fiatalembert, akire a felgyógyult soffőr ráismert. A csillaghegyi rablógylkossági kísérlettel gyanúsított neve Pelikán Oszkár harminc-éves gyöngyösi foglalkozástalan. A nyomozás megállapította, hogy tettének elkövetése előtt Pelikán nagylábon élt és egy artista nő kitartottjaként az Imperial-szállóban lakott, ahol állandóan költekezett, kártyázott és saját autója volt. A nyomozást egy öt ismerő rendőrtanácsos folytatta, akinek Pelikán egy nappal a rablótámadás előtt eldicsekedett, hogy másfélmilliót nyert kártyán és a pénzzel Németországba utazik. Berta Illésen kívül két más soffőr is felismerte Pelikánban a csillaghegyi támadót, aki azonban egyelőre tagadja a vádat, holott a körülmények ellene vallanak.

— **Katasztrófális robbanás a cseh szénmedencében.** Prágából jelentik: A karvini szénbányában bányalégrobbanás történt. Tizenöt ember meghalt, negyvenhat súlyosan megsebesült. A cseh sajtóiroda közli Mährisch-Ostrauból, hogy a karvini Gabrielle-tárnában ismételtén súlyos gázrobbanások voltak, amelyek elpusztították az emelőtornyot és felgyújtották az irodaépületeket. A légnymás nagy körzetben bezuzta az ablaktáblákat. Emberhalál nem történt.

* **Fejfájás,** szédülés legtöbbször a belek szabálytalan működéséből származnak. Koprol, az ideális hashajtó biztosan megszünteti.

* Alabástromfehér arcod, kezed bőre, Ha Kaiser-Boraxot keversz a fűrdődbe.

GÉSZ LAKBERENDEZÉSEKET, RÉGISÉGEKET ES ZONGORÁKAT, ÉKSZEREKET VESZEK, ELADOK

★ STERNBERG J. ★

ORADEA-MARE
PIATA UNIRII

Peszach félünnepén kezdődik a sékelakció! — Minden cionista lépjen munkába!

KÖZGAZDASÁG

Popp Danila tábornok a cluji kamarában. Popp Danila tábornok, a VI. hadtest parancsnoka ma délben megjelent Popescu ezredes kíséretében a cluji kereskedelmi és iparkamara épületében, hogy Negruțiu kamarai elnöknel bemutatkozó látogatást tegyen. Az elnök távollétében a tábornok és szárnysegéde névjegyeiket dr. Kiss Béla titkárnál adták le.

A CFR. nagy köszönrendelése. Bukarestből jelentik: A kormány megbízást adott a CFR. vezérigazgatóságának nagyobb köszönmennyiségek rendelkezésére. Egyelőre a sziléziai karvini bányából rendeltek 45 tonna köszönet. A herakleai bányából rendelt szénmennyiségek és az új szén előreláthatólag jó időre biztosítja a CFR. tüzelőanyag szükségletét.

A mai valutapiac

A lej mai zürichi árfolyama két és fél pontnyi ellanyhulást hozott, a devizák valamelyest megszilárdultak. Elég jó üzleti forgalom mellett ma az árak így alakultak: Osztrák korona 365-368, magyar korona 400-410, cseh korona 569-572, svájci frank 33-80-33-85, francia frank 11-65-11-70, dollár 192-192-5, font sterling 835-837, olasz lira 8-65-8-70, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac április 14-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1156, Berlin —, London 831, Newyork 191-75, Róma 853, Zürich 33-50, Bécs 27-25, Prága 573, Budapest 24, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 780, márk 41, leva 130, török lira 99, font sterling 815, francia frank 1130, svájci frank 33-50, olasz lira 840, drachma 340, dinár 238, dollár 180, lengyel marka 21, osztr. korona 27-25, magyar korona 25, cseh korona 555.

Zürich. Nyitás-Zárlat: Berlin 126-125-5, Amsterdam 212-5-212-5, Newyork 571-569-5, London 2472-2470, Páris 34-60-34-45, Milano 2535-2532-5, Prága 1690-1690, Budapest 80-80, Belgrád 707-5-710, Bukarest 297-5-297-5, Varsó —, Bécs 80-30-80-30.

A kolozsvári ipartestület székháza. A kolozsvári ipartestület még a háboru előtt elhatározta, hogy a Karolina-téren lebontott háza helyén székházat épít. A háboru kitörése és az akkori előljárási elhárítás miatt a székház építése abban maradt s ennek következtében a testület mérhetetlen károkat szenvedett. Az ipartestület beiktatott új előljárási elhárítása most meg akarja állapítani, hogy a mulasztásért kit terhel felelősség s ennek megvizsgálására a legutóbbi választmányi ülésén egy husz tagu bizottságot küldött ki.

Gazdaggyűlés és motorekverseny. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület vasárnap délelőtt tartotta Clujon rendes évi közgyűlését, amit br. Jósika Gábor nyitott meg. Megnyitásban visszapillantást vetett a lefolyt év mezőgazdasági eseményeire. A gyűlés ezután tudomásul vette a választmányának az egyesület 1923. évi működéséről szóló jelentését, valamint a zárszámadásokat és megállapította az 1924. évi költségvetését. A közgyűlés után dr.

Abrudbányai Ede előadást tartott az aktuális mezőgazdasági kérdésekről, majd Kürtös János mérnök-igazgató a motorekverseny eredményeit ismertette. Tekintettel a versenyen résztvevő motorek kis számára, javasolta egy újabb verseny rendezését.

A vasut által okozott károk peresítése. A vasutrendtartási eljárás szerint a vasut által okozott károk csak akkor perelhetők, ha a számlát a kereskedelmi és iparkamara látta meg. A vidéki kereskedők és iparosok érdekében a cluji kamara elhatározta, hogy a közzétartozó vármegyei központokban egy-egy kültagot biz meg a látta meg az elvégzésével. A megbízottak a következők: Déjen Simion Rusu és Stojka László, Bistritán George Mateiu és Laurentzi János, Ibafulaun Mühlfteffen Gusztáv, Tordán Petricas Emil és Lázár Simon, Aiudon Balla Béla és Fesztinger Dávid

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cz. Nachman, Satmar. 1. Szíves felvilágosítását és jókívánásait köszönjük és ismételtlen hangsúlyozzuk, nem rajtunk mulott, hogy első levelére, mely elküldött, nem kapott választ. 2. A történet, amelyet velünk közöl, valóságos regény. Ön tudja, hogy Lázár Basch husz éves korában baró Rothschild segítségével Lyonba került és ott gazdag gyáriparos lett. Tizenöt évvel ezelőtt azonban eltűnt onnan és azóta nem adott életjelet magáról, sőt a felesége, aki most is ir önknek Lyonból, szintén nem tud róla, csak hírből hallották, hogy Bécsben látják mint admirálist. A télen ön egy kopenhágai jelentést olvasott az amerikai „Morning Journal”-ban, mely szerint Lázár Basch, Mexikó daniái főkonzulja visszatért Olaszországból. Ezeknek az adatoknak az alapján mi, sajnos, képtelenek vagyunk megállapítani nagybátyja jelenlegi tartózkodási helyét. Azt sem tudjuk, hogy Mexikónak ki most a konzulja. Forduljon talán a bukaresti dán konzulátushoz, vagy pedig D. L. Landan antwerpeni román tiszteletbeli konzulhoz. Azt hisszük, mindkét helyen értékes utbaigazítást kaphat. A siker esetén kilátásba helyezett száz lejt herjünk majd a Keren Kajemet erdélyi irodájához (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.) beküldeni. 3. Solem Alejchem nem héber, hanem jiddis nyelven írta meg a „Leégett nemesek” című regényét, Méir Aaron Goldschmied pedig dán nyelven írta az „Egy zsidósors” című munkáját. Héber kiadásban tehát nem kapható az Uj Kelet könyvostályánál.

J. S. 1. Asszírta nem azonos Szíriával, amely Kisázsia nyugati részén van, Palesztinától északra, míg Asszírta a mai Mezopotámia, az Eufrates és Tigris közének ókori neve. 2. Támár és Ammon című héber regény magyar fordításban nem jelent meg. 3. „Ez történet”-jei közül több bevált. 4. Előző levele, melyet jelez, nem érkezett meg hozzánk.

A. Naharajmi, Varsó. Hadmentességi igazolványra minden 18-45 év közötti férfinak, adórendezési bizonylatra pedig mindenkinek szüksége van utlevélkére, akár van önálló üzlete akár nincs.

K. Mihály, Ciachigarbou. 1. A szokás az, hogy csak papok és tanítók kapják féláron a lapokat, de az Uj Kelet a metszőket alrabbinak tekinti s így őket is részesíti ebben a kedvezményben. A lapot mátol megindítjuk. 2. A többi „Ez történet”-jei nem váltak be s különböző okok miatt sem kerülhettek a rovatba.

SPORT

Oradea-Mare-Nagyvárad. Törekvés-NAC 1:0 (1:0). A Törekvés 11-esből éri el győztes gólját, a NAC nem tud egy 11-esért értékesíteni.

NAC komb.—Bihorul komb. 2:0 (1:0).

Timisoara-Temesvár. TAC—Kinizsi 1:0 (1:0). TMTE—Unirea 0:0. III oszt. vdl.—II. oszt. vdl. 1:1 (1:0).

Satu-Mare-Szatmár. SzSE—Törekvés 2:2 (1:0).

Arad. B. vdl.—A. vdl. 3:2 (2:0).

Bucuresti. Camp (Petrosani)—Bucuresti 2:1.

Targul-Mures-Marosvásárhely. MCFR—MTE 1:0.

Dés. Unio—DMTE 3:0 (0:0).

Budapesti eredmények: Az izgalmas finis nagy szenzációkban végződött. Nagy meglepetést és elégteltet szerzett a budapesti zsidó sportegyesület barátainak a tegnapi BTC ellen aratott szép győzelmével. A VAC szép küzdelem után 2:0 eredménnyel győzött. Ezzel a győzelemmel a VAC a bajnokság hatodik helyére küzdötte ki magát. VAC—BTC 2:0 (2:0). Zugló—UTE 1:0 (0:0). Vasas—„33”FC 0:0. III. Ker—KAC 0:0. FTC—Törekvés 3:1. MTK—UTSE 3:2. Az UTSE és „33”FC kiesetek az első osztályból.

Husvétli evőeszközök

a legjutányosabb árban kaphatók

KUN MÁTYÁS FIA

üzletében

CLUJ-KOLOZSVÁR, CAL. VICTORIEI 2.

כשר של פסח

Cukor, kávé, kokusz, szilva, valamint finom bor legelőnyösebben

Arthur Heilper

magazin de coloniale, vapseli etc. Cluj, Piata M. Viteazul 40. sz.

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akár venni, de sajnálja az utat Marosvásárhelyre SZÉKELY ES RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermei sztalosok furnírzsúszéleteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Zsák ~ Ponyva

Vétel Eladás

Kölcsönintézet, javítóműhely

Albala Izsó Timisoara

II., Piata Traian 2. szám. Sürgőnycim: Albala Timisoara-Fabrica Interurban telefon 60

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

Raktárról szállíthatók:

1 drb 40-50 HP Marschl félstabil gőzgép, 1 drb 1500 m/m csucstávolságu nehéz egyengető esztergapad,
1 drb 25 HP Máv. lokomobil, 1 drb kombinált Ganz hengerek 3/4,
1 drb 35-40 HP turautó Standart-gyártm., 1 drb Radial-szíták, felvonók, complet olajgyári berendezés,
1 drb 3 HP benzínmotor, 1 drb álló marógép,
1 drb 13 m² fűtőfelületű állókazán, kisvasuti apróanyag.

Hoffmann Sándor okl. gépészmérnök gépműhelye

Cluj, Székely-utca 2. Telefonszám 9-19

TUNGSTRAM

A legjobb villanykörte?
Mindenütt kapható!

Kedd, 1924. április 15.

UJ KELET

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Hegyek alján.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Kedd: Hattyulovag. Pintér Böske vendégjátékával. C bérlet.

Szerda: Mihályiné két leánya. Ujdonság először. Premióre-bérlet.

Csütörtök: Mihályiné két leánya. A. bérlet.

Péntek nincs előadás.

Szombat: Denevér. Operette-repriz új szereposztással. Premióre-bérlet.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Uferini. Mérsékelt árakkal.

MOZGÓK MŰSORA

Kedd, április 15.

Select-Mozgó: A legnagyobb aktualitás! A sarajevói kettős gyilkosság. Ferdinand osztrák trónörökös és Erzsébet főhercegnő tragikus halála. Nagyszabású dráma a császári udvar intimitásából, melyek a világháborút okozták. Az összes titokzatos ütközéspontok történelmi megvilágításban. A gyilkosság minden mozzanatának hű rekonstrukciója.

Uránia-Mozgó: Aranyfilm az Atlantide-sorozatból! A sejk. Monumentális romantikus dráma 8 felvonásban. Főszerepben a legjobb moziegyüttes: Agnes Ayres és Rodolpho Valentino. A film Szaharában, az európaiak nagy temetőjében játszódik.

Apolló-Mozgó: Harry Piel! A fejnélküli lovas I. rész. (A halál csapdája.) A legnagyobb Harry Piel-film 3 részben és 28 felvonásban. A filmkirálynak legvakmerőbb és utólrhetetlen mutatványai. Óriási szenzáció! Filmünnepe az Apolló közönsége számára.

Elárvereztetnek

önkéntesen, közjegyzővel, néhai Schwarz Józsefné hagyatéki antik- és más ékszerei, butorai, egyébek

1924 április 15-én délután 2 órakor

Str. Moşilor 111. alatt

Három új szó:

KALLA

halkonservék a legjobbak!

Gyártja a „Kalla” halkonservgyár, Timisoara

Kaphatók minden fűszer- és csemegekereskedésben.

Tordai Sörgyár RT.

kiváló minőségű különleges

HUSVÉTI SÖRT

hoz forgalomba

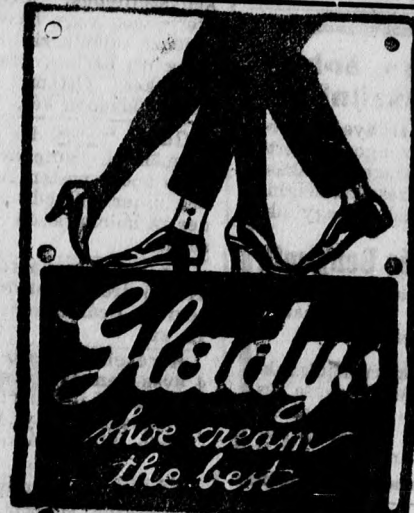

Rapid 4 és 6 csapos sőrlefejtő készülékek Gloria és korona dugaszológépek, valamint az összes alkatrészek

külön kaphatók a

Banca Industrială și Comercială, Cluj, Strada Regina Maria 9.

Parafa- és koronadugót állandóan raktáron tart

Gladys

shoe cream the best

Az előkelő világ cipőkremje!

Koetitzer Leder- und Wachstuch-Werke A.-G. Koetitz

VÁSZON KÖNYVKÖTÉSZETRE

KALIKO, BUKRAM, CANVAS, CREPON, PANAMA, ECRUDA, SHIRTING, HOFTGAZE, GRADL ETC.

VÁSZON PODGYÁSZBÉLÉSNEK

Azonnal a bucaresti raktárból szállít a főképviselet: **Ing. Herm. Zoldy Bucureşti** Strada Edgard Quinet 3/1. Telefonszám: 34=62

A legszebb zsidó regény!

Nagy kedvezmény az Uj Kelet előfizetőinek

Megjelent a „Kadima” nyomda és kiadóvállalat kiadásában a legnagyobb dán zsidó regényíró, MEIR AARON GOLDSCHMIDT háromkötetes hatalmas regénye, az:

„Egy zsidósors”

a regényt GISZKALAY JÁNOS fordította. A három kötetből álló regény bolti ára gyönyörű kiállításban 200 (kétszáz) lej, amatőrpéldányok finom famentes papíron a három kötet 300 lej

Előfizetőknek a rendes kiadás 140 lei (60 lei engedmény), amatőrkiadás 220 lei (80 lei engedmény)

Az „Egy zsidósors” csak korlátolt példányszámban jelenik meg, figyelmébe ajánljuk az Uj Kelet előfizetőinek, hogy megrendeléseiket (utánvétellel vagy az ár postai beküldésével) minél hamarabb eszközöljék (Cluj, Str. L. Pop 10.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3.—, vastag betűvel 6.— lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30% kedvezmény

Perfekt gyors- és gépirónó azonnali belépésre állást keres. — Leveleket „Elsőrendű munkaerő” jellegére a kiadóba kér.

Utazói vagy más bizalmi állást keresek. Ismerem a terménykereskedést valamint a nyerstermények ágazatát. Levélbeli megkeresést „Kereskedő” jellegére a lap kiadóhivatala továbbít. 7094

Keresek jókarban, pontos, marha-, esetleg hidmérleget megvételre. — Hirsch Lajos Nasfalau jud. Solnocoboca. 7090

46 éves izr. vallásu, özvegy, saját házzal rendelkező önálló iparos házasság céljából oly 35—45 év körüli izr. özvegy vagy hajadon ismeretséget keresi, ki 40—50 ezer lej hozománnyal rendelkezik. Leveleket „Iparos” jellegére a kiadóba kér. 7091

Magas árban veszünk

butort, szőnyeget, porcellánt, zongorát, Wertheim kaszát egész lakásberendezéseket. Meghívásra házhoz megyünk.

Beck és Benjámín

Oradea-Mare
Strada Cogalniceanu
Telefon 17—08

Olcson kiárusítjuk rakétáron levő perzsa és gyári szőnyeget, ebédlő-, hálóberendezéseket, antik butorokat.

Figyelem! Husvétra fakéreg 60 szálás 20 lejért kőtésenkint kapható Dávid Hermann bórkereskedésében. Széchenyi-tér 39, szám 7077

Perzsa és szmirna szőnyeg jutányos áron kapható és megrendelhető bármily méretben a

Govoara-

nál Cluj, Strada Londrei (Hosszu-utca) 26. Kérlen árajánlatot. 1670

Keresek egy fiatal bochert, aki 2 kisfiamat és 2 kisleányomat zsidóul tanítaná. Román, magyar nyelv megkivántatik. Németül tudók előnyben részesülnek. Fizetés teljes ellátással, megegyezés szerint. — Ajánlatokat Geza Rosenbaum Abrud, kérek. 7088

Intelligens fiatalember, volt talmudista, nevelői állást keres. Vidékre is menne egy vagy több családnál. — Ajánlatokat „תלמוד” jellegére a kiadóhivatalba kér. 7086

Intelligens középkorú urinó, kit élekkörülményei kényszerítettek, anyahelyettesnek vagy házvezetőnek ajánlkozik kizárólag ur házhoz. Megkereséseket „Otthon” jellegére a kiadóba kér. 7095

Guter מלמד der auch roumänisch unterrichten kann sucht posten. Angaben unter „Methodisch” an der Administration bitte senden. 7098

Szalmakalapvarrógép, kintő drezdai, eladó. Rosenfeld, Deák Ferenc-utca 12. sz. 7096

Keresek fűrésztelepen 4 éves fiám és 1 éves leányom mellé jó házból való, perfekt német lányt. Grósz Armin Sibot (Alkenyér) 7076

Mielőtt husvétiedényeit beszerezné, siessen a Cal. Reg. Ferdinand 65. alatt lévő edényüzletet megtekinteni, ahol kevés pénzért is, beszerezheti szükségletét. 7082

BERSON

gumisarkot és gumitalpat

erősítsen cipészével cipőjére, mert nemcsak pénzt takarít meg, hanem egyúttal kiméli lábát és cipőjét. Lloyd 2502

LÁDAGYÁR

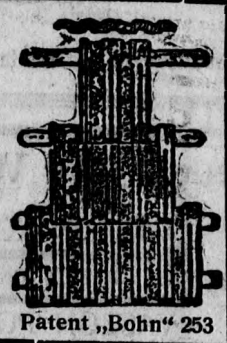
Mindenemé ládáját és fadobozokát összeszaggatott és szétválasztott részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legelőzőbb napi áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyar
Cluj, Strada Cernauti (volt Kajántól-ut) 1 szám

„SIRPINOL”

Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugymint: Tüdő- és hörgőhurut, köhögés, szarvarkórház és tuberkulozis ellen. Mindenké kére házi orvost, hogy „Sirpinol”-t rendeljen!

Kapható minden gyógyszerárban
Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt” gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Figyelem!

Az építkezni szándékozó t. közönség figyelmét felhívjuk arra a körülményre, hogy „Patent Bohn 253” tetőcserepünk minőségére a legjobb, kidolgozására nézve a legszebb enemi készítmények egyike a világon.

Mintát és ajánlatot díjtalanul küldünk.
Képviseletet keresünk.

„Bohn” gőztégla művek Jombolia

(Zombolya, Banat)

Modern üvegesiszolda és tükörárugyár

PÉCHY ÉS TÁRSA

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készíti a legszebb tüköröket és butor-
üvegeket minden méretben és Ujrafoncsorozás
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

„ASTRA”

Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A.

Sürgöncim: Vagonastra Arad * ARAD * Telefonszám 694 és 900

Motorosztály: Autobuszok közötti használatra, fürdőtelepek részére, városok közötti forgalomra. Teherautomobilok kardan vagy lánchajtással, három tonna hasznos teherbírással. Tartányautomobilok benzin, petróleum és olaj szállítására. Ürtartalom 3550 liter. Benzinmotorok, teljesítmény 6, 14, 45, 60 és 90 HP. Precíziós esztergapadok Withworth, vagy milliméteres csavarmenetek vágására berendezve. Csucstávolság 1000—1200—1600 mm. Excenterpresek kilengés 30 mm. Nyomóerő 8 tonna. Automobilalkatrészek mindenféle rendszerű személy- és teherautóhoz. Benzinmotoralkatrészek mindenféle rendszerű benzinmotorokhoz

Ügyterményaink eredeti gyári áron beszerezhetők az alábbi bizományi raktárakból:

- ARAD: Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat, Strada Alexandri No. 6.
- BRAȘOVAN: „Silvania” Műszaki RT., Piața Boiler No. 7.
- CERNAUTI: „Mecano” S. A., Piața Unirei 9.
- CLUJ: Blaga Emil, Piața Ștefan cel Mare 3.
- LUGOJ: Schwäbische Zentralbank Filiale Lugoj.
- ORADEA-MARE: „Economia” Ipari és Kereskedelmi R. T., Piața Mihai Viteazul No. 1.
- SATMAR: Princes Testvérek Vasúttörde és Gépgyár R. T.
- TÁRGU-MUREȘ: Biró Endre okl. gépészmérnök műszaki vállalata, Str. Ștefan Voda No. 1/a.
- TIMISOARA: Schwäbischer Landwirtschaftsverein, Gorovegasse No. 5.

Hamburg—Amerika Linie

UNITED AMERIKAN LINES

Hamburgból—Kanadáig

közvetlen, rendes hajójáratok modern gyorshajóinkkal.

Hamburgból—Newyorkig

„Deutschland”, „Albert Ballin”, „Reliance” és „Resolute” új gyorshajóink hetenkint kétszer indulnak

Rendes összeköttetés:

Délamerika, Cuba—Mexikóval

Minden osztályon elsőrendű ellátás. 2, 4 és 6 ágyas kabinok a III-ik osztályon. Társalgási termek minden osztályon. Utlevélügyekben, valamint az összes utazási lehetőségekről felvilágosítást mindenkor készséggel és ingyen ad a romániai vezérképviselőt

Lazar H. Lazarovitz

Oradea-Mare, Piața Mihai Viteazul 5.
Bucuresti, Calea Griviței 183.